

Styrk det faglige grundlag for uddannelsespolitikken

Esben Anton Schultz, Kraka

Rigsrevisionen offentliggjorde i forrige uge en beretning om indsatsen for at nå målsætningen om, at 95 pct. af de unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Der var en række kritikpunkter af styringen af indsatsen. Et af hovedkritikpunkterne er, at det ikke er muligt at vurdere, om de initiativer, der er igangsat for at nå målsætningen, rent faktisk har virket efter hensigten.

Der er desværre ikke tale om et enkeltstående tilfælde. Solid viden om, hvad der virker på uddannelsesområdet er nemlig en stor mangelvare. Der er eksempelvis ikke gennemført solide evalueringer af, hvilke initiativer der forbedrer læsefærdighederne i folkeskolen – selv om danske skoleelever klarer sig relativt dårligt på netop denne parameter i PISA-testen.

Manglen på effektmålinger baseret på solide evalueringdesign indebærer, at mange af de uddannelsespolitiske beslutninger ikke er baseret på et veldokumenteret grundlag. Dermed risikerer man at træffe forkerte beslutninger, og det kan hverken de studerende eller vi andre være tjent med. Man kan undre sig over denne tilgang, især i betragtning af, hvor højt uddannelse prioriteres i Danmark. Målt som andel af BNP er Danmark et af de OECD-lande, der bruger flest offentlige midler på uddannelse.

Det er muligt at skabe et meget mere solidt grundlag for beslutningerne i uddannelsespolitikken. Det sker i andre lande. Da USA i starten af 00'erne vedtog deres store uddannelsesreform 'No Child Left Behind', blev der fx stillet krav til anvendelse af solide effektmålinger, hvis de lokale myndigheder skulle gøre sig håb om at modtage føderal finansiering.

Der er en lang og omfattende amerikansk tradition for at bruge solide effektmålinger baseret på såkaldte "felteksperimenter", når effekten af forskellige initiativer skal måles. Et felteksperiment kan netop bruges til præcist at identificere årsager og virkninger. Traditionen afspejler bl.a. en stor politisk villighed til at inddrage solid samfundsvidenskabelig forskning i det politiske beslutningsgrundlag.

Et prominent eksempel på uddannelsesområdet er det såkaldte Project STAR i USA, hvor knap 12.000 elever og deres lærere i Tennessee blev tilfældigt inddelt i klasser på deres skole fra børnehaveklassen og frem til tredje klasse. Eksperimentet har bl.a. dokumenteret effekten af klassestørrelse, classesammensætning og lærer kvalitet på skoleresultater, videre uddannelse og indkomst. Det er afgørende viden, når man skal finde ud af, hvordan fx den danske folkeskole skal indrettes.

Den mere videnbaserede tilgang anvendes på andre områder i Danmark. På sundhedsområdet er der en tradition for at anvende eksperimenter, når man fx skal måle effekten af en ny behandlingsform. På beskæftigelsesområdet har man også i en årrække arbejdet mere systematisk med solide målinger af effekterne af de forskellige beskæftigelsespolitiske initiativer, ofte i et tæt samarbejde med forskere. Dette arbejde har ført til, at man har fået meget mere indsigt i, hvad der virker, og naturligvis også, hvad der ikke virker.

Sådan en tradition for solidt analysearbejde bør også opbygges på uddannelsesområdet. Der er spæde tegn på, at noget måske er ved at ske. I forrige uge – to dage efter offentliggørelsen af Rigsrevisionens beretning – blev det annonceret, at der skal gennemføres et felteksperiment med den såkaldte to-lærer-ordning i samarbejde med forskere fra Aarhus Universitet. Det er vist nok det første af sin slags på uddannelsesområdet i Danmark.

Det er vigtigt at effektmålinger baseret på et solidt evalueringdesign også prioriteres fremadrettet og samtidig udbredes til alle dele af uddannelsesområdet, også de videregående uddannelser. Alle er trods alt bedst tjent med, at de beslutninger, der træffes på uddannelsesområdet, er baseret på et solidt fagligt grundlag.